

Koper, 9.10.2024
Št.: 0630-19/24

Urad predsednice Republike Slovenije
Erjavčeva 17
1000 Ljubljana

ZADEVA: Predlog možne kandidatke za varuhinjo človekovih pravic skladno s pozivom Predsednice Republike Slovenije dr. Nataše Pirc Musar za zbiranje predlogov možnih kandidatov za varuha človekovih pravic.

Spoštovana gospa predsednica Republike Slovenije,

na Vas se obračamo s predlogom za izvolitev varuhinje človekovih pravic skladno s Pozivom za zbiranje predlogov možnih kandidatov za varuha človekovih pravic z dne 28.08.2024. (Uradni list RS, št. 72/2024).

Za novo varuhinjo človekovih pravic vam kot predsednici predlagamo, da Državnemu zboru predlagate Vlasto Nussdorfer, univ., dipl., prav., ki je sicer že bila varuhinja človekovih pravic v obdobju 2013-2019.

Svoj predlog želimo obrazložiti predvsem z vidika zagotavljanja strokovnosti, neodvisnosti in nepristranskosti varuhinje oziroma varuha človekovih pravic, dosedanjega dela oziroma delovanja in ugleda kandidatke v družbi, ki se sooča z vse večjo negotovostjo.

1. Strokovnost, neodvisnost in nepristranskost

Celotna družba in njeni aktivni člani smo pred zelo pomembno nalogo. Pomembnejšo kot kdajkoli doslej.

Vloga te samostojne in neodvisne državne institucije, ki je svetilnik pravic vseh ljudi v državi, ne glede na njihovo različnost in kot tak tudi nadzornik drugih institucij, je namreč čedalje bolj relevantna. Tudi Evropska unija in Svet Evrope dajeta vse več pozornosti učinkovitemu, strokovnemu, pluralnemu in neodvisnemu delovanju institucij varuh človekovih pravic in nacionalnih institucij za človekove pravice. Obstoje in ustrezno delovanje teh institucij je Evropska komisija v svojih poročilih o stanju pravne države prepoznala npr. tudi že kot merilo delovanja pravne države.

Za to pomembno funkcijo varuha oziroma varuhinje človekovih pravic je potrebna dvotretjinska podpora vseh poslank in poslancev, kar kandidatki daje veliko legitimnost široke politične sprejemljivosti.

Ne nazadnje je tako tudi prav, saj ne sme iti za osebo, naklonjeno zgolj eni politični opciji. Postal(a) bo namreč glasnica ljudi, ne glede na njihov spol, versko ali politično pripadnost, raso, materialne okoliščine in druge lastnosti, ki nas delajo različne, a zato bogatejše. Ali povedano z drugimi besedami: človekove pravice in temeljne svoboščine nimajo barve, ampak so skupen dosežek človeštva. Pomembno je, da je poleg rednega sodnega in ustavnopravnega varstva, v Sloveniji zagotovljeno tudi učinkovito neformalno varstvo človekovih pravic in temeljih svoboščin, in sicer s strani varuha oziroma varuhinje človekovih pravic, katerega oziroma katere delovanje je strokovno, neodvisno in nepristransko in kot tako tudi percipirano v družbi in različnih javnostih.

Vse to je gospa Vlasta Nussdorfer že dokazala s svojim preteklim in sedanjim delovanjem, saj je oseba, ki se je že izkazala tako na področju človekovih pravic kot tudi na različnih vidikih javnega življenja. Prepoznana je v širši javnosti in že s svojim videzom nepristranskosti vliva zaupanje ljudi.

2. Dosedanje delo(vanje)

Menimo, da je s svojim dosedanjim delovanjem in zgledom gospa Vlasta Nussdorfer že dokazala, da bi njena (ponovna) izvolitev za varuhinjo človekovih pravic v družbo vnesla novo upanje in zaupanje. Njen življenjepis in delovanje sta javno dostopna in široko poznana, zato v nadaljevanju izpostavimo le nekaj, po našem mnenju najpomembnejših področij njenega delovanja.

Poznamo jo kot dolgoletno državno tožilko, ki je opravljala prav vse tožilske funkcije: od pripravnice do vrhovne državne tožilke. Tekom let se je o njej večkrat slišalo v zvezi s številnimi odmevnimi kazenskimi procesi, bila pa je tudi predsednica tožilskega društva. V vseh vlogah je bila izjemno aktivna. Vedno pa je v svoji poklicni karieri napredovala le s svojim predanim in poštenim delom.

Izkazala se je tudi kot nevladnica, kar je izjemno pomembno, saj naj bi bil Varuh nekakšen most med civilno družbo in državo. Med drugim je ustanovila Beli obroč Slovenije, mu predsedovala in pomagala več tisoč žrtvam nasilja – tako materialno kot tudi psihološko. V še tako težki situaciji in stiski je vedno našla toplo besedo. S svojim nesebičnim in altruističnim delovanjem si je prislužila več uglednih nazivov; od kandidatke za Slovenko leta do izjemne osebnosti leta.

Ko je bila leta 2013 v Državnem zboru izvoljena za varuhinjo človekovih pravic, je dobila 82 glasov od 86 prisotnih poslancev. Manjkali so ji le 4 glasovi Nove Slovenije, a je njen poslanec g. Jožef Horvat ob predstavitvi njenega zadnjega poročila v Državnem zboru RS konec leta 2018 dejal, da se je na funkciji tako zelo izkazala, da bi, če bi vedeli kako bo delo varuhinje za človekove pravice opravljala, dobila tudi vse njihove glasove. Tudi to je bilo veliko priznanje za njeno delo.

Svoje dotedanje delo je nato nadgradila tudi kot pro bono svetovalka tedanjega predsednika republike za področja človekovih pravic, socialne politike in humanitarnosti. To funkcijo je opravljala skoraj štiri leta, vse do zaključka predsednikovega drugega mandata.

Iz njenih javnih nastopov in izdanih knjig vejeta njena privrženost človekovim pravicam, človekovemu dostojanstvu, pa tudi elokventnost in mojstrsko sukanje pisala. Napisala je 15 knjig in številne članke, komentarje, mnenja. Sodelovala je tudi pri nastanku

novega Družinskega zakonika s komentarjem. Praktično vse njene knjige so bile razprodane in med bralkami in bralci požele izjemen uspeh.

Zaradi svojega izjemno vsestranskega dela se je kar 14-krat uvrstila med 10 najvplivnejših pravnih in pravnikov v državi, nazadnje konec leta 2023.

Njenim aktivnostim na področju humanitarnosti, človekoljubnosti in skrbi za sočloveka je težko slediti, saj ves čas izjemno prizadevno sodeluje na različnih področjih humanitarnega, strokovnega in javnega življenja pri nas.

Naj omenimo le nekaj najaktualnejših iz zadnjih let. Aktivna je v Svetu za ženske na podeželju, Programskem svetu Spominčice, Državnotožilskem svetu. Je tudi predsednica Nacionalnega odbora za otrokove pravice pri Zvezi prijateljev mladine Slovenije (ZPMS) in Programskega sveta Festivala za tretje življenjsko obdobje, ki ga sestavlja kar 60 članov in članic iz vseh sfer javnega življenja. Je tudi predavateljica, udeleženka okroglih miz, govornica na številnih dogodkih ter častna pokroviteljica in ambasadorica pomembnih projektov za posebej ranljive skupine prebivalstva.

Gospo Vlasto Nussdorfer smo spoznali v različnih odtenkih našega družbenega življenja. Nam se je posebej vtisnila v spomin kot udeleženka ene naših zadnjih okroglih miz, vezanih na navdihujoče misli o življenjski modrosti. Modrost, ki jo zagovarja pomeni zmožnost upoštevanja univerzalnih načel, vrednot, razuma in znanja pri vodenju lastnega življenja in pri svetovanju tudi drugim osebam. Forma mentis njenega predanega delovanja v korist celotne družbe, še posebej pa najranljivejših skupin predstavljajo znanje, izkušnje in modrost, ki sodijo med temeljna vodila stabilne in srečne družbe. Z modrostjo in znanjem zato predstavlja svetilnik, da bomo v družbi našli takšne rešitve življenjskih nalog in problemov, ki so v okviru danih možnosti najboljše za nas in za druge.

Takšni posamezniki spreminjajo svet na bolje. Njeno plemenito in dobro delo govori samo zase. S svojo karizmatično osebnostjo nas navdušuje in bogati.

Zato bomo zelo hvaležni, če boste gospo Vlasto Nussdorfer predlagali za novo varuhinjo človekovih pravic.

3. Ugled v družbi, ki se sooča z vse večjo negotovostjo

Nahajamo se v izjemno težkem trenutku, ko nas svetovne vojne vihre in negotove politične in gospodarske razmere silijo v izjemno trezen in resen razmislek o tem, kakšne ljudi potrebujemo na najpomembnejših položajih v državi.

Nenehni boji za prevlado v določenih delih javnega življenja terjajo osebnosti, ki jih vodi predvsem njihova empatija, etika in morala ter zelo visoka strokovnost, dolga kilometrina v poznavanju vseh plasti našega življenja, pa tudi izjemna treznost odločanja. Ljudje morajo tej osebi zaupati, vlivati jim mora vero v pravičnejše življenje in hkrati pozitivno samopodobo. Vedeti morajo, da jo vodita prirojena poštenost in privzgojena pravičnost in se nanjo lahko obračajo neposredno.

Ne nazadnje je moč varuha oziroma varuhinje človekovih pravic v njenem ugledu in spoštovanju v družbi. Institucija namreč lahko oblastne organe le opozarja na kršenje človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter na druge nepravilnosti in jim daje priporočila. Zato je spoštovanje priporočil in opozoril Varuha človekovih pravic v veliki meri odvisno od strokovnega in moralnega ugleda samega predstojnika oziroma predstojnice institucije. Menimo, da gospa Vlasta Nussdorfer v družbi kot celoti pa tudi v strokovni javnosti uživa oboje.

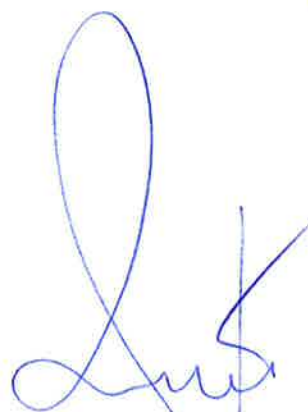
4. Podpora uglednih pravnih in pravnikov

Predlogu za imenovanje nove varuhinje človekovih pravic prilagamo tudi pismo podpore uglednih pravnih in pravnikov, kar dokazuje, da Vlasta Nussdorfer presega ideološke in nazorske delitve ter prinaša pomiritev in zaupanje ljudem različnih pogledov in prepričanj, v razdeljeni in razklani družbi. Zato menimo, da bi Vlasta Nussdorfer prejela zadostno podporo poslank in poslancev v Državnem zboru, ne glede na njihovo strankarsko pripadnost.

5. Soglasje predlagane kandidatke

Gospa Vlasta Nussdorfer soglaša z zadevnim predlogom; prilagamo njeno pisno soglasje in dokazilo o državljanstvu.

Z odličnim spoštovanjem,

Prof. dr. Rado Pišot,
direktor ZRS Koper